

DATOS IDENTIFICATIVOS

Propaganda en medios audiovisuais

Materia	Propaganda en medios audiovisuais			
Código	P04G070V01703			
Titulación	Grao en Comunicación Audiovisual			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 4	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Comunicación audiovisual e publicidade			
Coordinador/a	Pena Rodriguez, Alberto			
Profesorado	Pena Rodriguez, Alberto			
Correo-e	alberto@uvigo.es			
Web				
Descripción	Conocer las claves fundamentales del discurso propagandístico, de sus técnicas y de sus efectos a través del uso de los medios y soportes de la comunicación audiovisual			

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecemento e aplicación das técnicas e procesos de producción e difusión audiovisuais nas súas diversas fases, desde o punto de vista da organización e xestión dos recursos técnicos, humanos e orzamentarios nos seus diversos soportes (cine, TV, vídeo, multimedia, etc.), ata a súa comercialización
A13	Coñecemento da imaxe espacial e das representacións icónicas no espazo, tanto na imaxe fixa como audiovisual, así como os elementos constitutivos da dirección artística. Estes coñecementos tamén envolven as relacións entre imaxes e sons desde o punto de vista estético e narrativo nos diferentes soportes e tecnoloxías audiovisuais. Tamén se inclúen os coñecementos dos modelos psicolóxicos específicamente desenvolvidos para a comunicación visual e a persuasión a través da imaxe
A14	Coñecemento da planificación sonora e das representacións acústicas do espazo, así como os elementos constitutivos de deseño e a decoración sonora (sound designer). Estes coñecementos tamén envolverán a relación entre os sons e as imaxes desde o punto de vista estético e narrativo nos diferentes soportes e tecnoloxías audiovisuais. Tamén se inclúen os modelos psicolóxicos específicamente desenvolvidos para a comunicación sonora e a persuasión a través do son
A27	Capacidade para analizar relatos audiovisuais, atendendo aos parámetros básicos da análise de obras audiovisuais, considerando as mensaxes icónicas como textos e produtos das condicións sociopolíticas e culturais dunha época histórica determinada
A41	Habilidade para expoñer de forma adecuada os resultados dos traballos académicos de xeito oral ou por medios audiovisuais ou informáticos consonte os cánones das disciplinas da comunicación
B1	Capacidade de adaptación aos cambios tecnolóxicos, empresariais ou organigramas laborais
B2	Capacidade de traballo en equipo e de comunicación das propias ideas mediante a creación dun ambiente propicio, así como capacidade para integrarse nun proxecto común encamiñado á obtención de resultados
B3	Capacidade para asumir riscos: capacidade para asumir riscos expresivos e temáticos, aplicando solucións e puntos de vista persoais no desenvolvemento dos proxectos
B4	Toma de decisións: capacidade para acertar ao elixir en situacións de incerteza, asumindo responsabilidades
B5	Práctica sistemática de autoavaluación crítica de resultados: valoración da importancia de corrixir e axustar constantemente os errores cometidos nos procesos creativos ou organizativos
B6	Orde e método: habilidade para a organización e temporalización das tarefas, realizándoas de xeito ordenado adoptando con lóxica as decisións prioritarias nos diferentes procesos de producción audiovisual
B7	Conciencia solidaria: respecto solidario polas diferentes persoas e pobos do planeta, polos valores universais de educación, cultura, paz e xustiza, e polos dereitos humanos, a igualdade de oportunidades e a non discriminación de mulleres e persoas con discapacidade
B8	Sensibilidade, respecto e necesidade de conservación do patrimonio cultural e audiovisual de Galicia e do mundo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1 - Coñecemento da historia e evolución da fotografía, cine, radio e televisión en función do seu emprego como medio de propaganda política, poñendo de manifesto a sua relevancia social e cultural ao longo do tempo	A1
2 - Capacidade para comprender e integrar os novos medios tecnolóxicos e a evolución das linguaxes audiovisuales na transmisión e modernización das mensaxes publicitarias de índole política	A1
3 - Coñecementos dos modelos psicolóxicos específicamente desenvolvidos para a comunicación visual e a persuasión a través da imaxe	A13
4 - Coñecementos dos modelos psicolóxicos específicamente desenvolvidos para a comunicación sonora e a persuasión a través do son	A14
5 - Capacidade para analizar relatos audiovisuais, atendendo aos parámetros básicos da análise de obras audiovisuales, considerando as mensaxes icónicas como textos e produtos das condicións sociopolíticas e culturais dunha época histórica determinada	A27
6 - Habilidade para expoñer de forma adecuada os resultados dos traballos académicos de xeito oral ou por medios audiovisuales ou informáticos conforme aos cánones das disciplinas da comunicación	A41
7 - Competencias transversales da titulación: Adaptación aos cambios empresariais, capacidade de traballar en equipo, de asumir riscos, de tomar decisións, de autocrítica e conciencia solidaria	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8

Contidos

Tema

1. Introducción	- Fundamentos teóricos- - Contextualización histórica - Concepto de propaganda.
2. Técnicas clásicas da propaganda	- Técnica de orquestación - Técnica de contaxio ou unanimidade - Técnica de desfiguración. - Outras.
3. Propaganda audiovisual en Europa. Casos históricos paradigmáticos	- Alemania: o nazismo alemán. - Hitler e a filmografía de Leni Riefensthal.ç - Inglaterra: a radio na Segunda Guerra Mundial. - EE.UU.: Why We Fight. - Rusia e a instrumentalización ideoloxica. - Outros países.
4. Propaganda audiovisual en España. Unha perspectiva histórica.	- A II República española. - A Guerra Civil española.- - O aparello de propaganda cinematográfica do franquismo: o NO-DO. - A posguerra e o franquismo no cine español. - Transición e democracia.
5. Propaganda audiovisual en Estados Unidos	- Casos históricos paradigmáticos. - Filmes de propaganda contemporánea. - O singular caso de M. Moore - Propaganda e campañas electorais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	5	10	15
Presentacións/exposicións	4	8	12
Debates	6	12	18
Estudo de casos/análises de situacións	5	10	15
Sesión maxistral	23	46	69
Seminarios	5	10	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descripción

Traballos de aula	Poden ser de carácter individual ou en grupo, e servirán para poñer en práctica os coñecementos adquiridos.
Presentacións/exposicións	Os alumnos deben aprender a desenvolver exposicións en público con fluidez. Deberán expoñer os traballos que realicen.
Debates	Os alumnos deben ser capaces de defender con eficacia académica os seus argumentos e formulacións, dun xeito racional e convincente.
Estudo de casos/análises	Estudaranse exemplos concretos ao longo da historia da propaganda, prestando unha especial atención ao soporte cinematográfico.
Sesión maxistral	A parte teórica da materia explicarase en sesións de carácter maxistral, aínda que fomentando sempre a participación dos alumnos e co apoio de abundante material audiovisual.
Seminarios	Centraránse en temas monográficos da materia que poidan ser analizados cunha maior profundidade en grupos reducidos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Seminarios	Prestarase un apoio personalizado aos alumnos durante a realización das diferentes actividades da materia.
Traballos de aula	Prestarase un apoio personalizado aos alumnos durante a realización das diferentes actividades da materia.
Presentacións/exposicións	Prestarase un apoio personalizado aos alumnos durante a realización das diferentes actividades da materia.

Avaliación

	Descripción	Cualificación
Presentacións/exposicións	As prácticas consistirán na realización de dous traballos/exposicións: un individual e outro en grupo, sobre filmes, programas, autores ou obras académicas de referencia, de análise sobre os distintos soportes audiovisuales, épocas ou países contidos no programa da asignatura. Os dous traballos son de exposición obligatoria en clase.	50
Probas de resposta longa, de desenvolvimento	A avaliação teórica consistirá nun exame final que constará de varias preguntas curtas, baseado nos contidos da materia estudiados nas clases, polo que se valorará especialmente a asistencia.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliação será teórica e práctica, con puntuación equivalente. Na edición de xullo, únicamente farase unha proba teórica que será o 100% da cualificación

Bibliografía. Fontes de información

Xunto a estes libros, todas as revistas de tendencias ou material de sector que debedes afacervos a lerr, pois é recomendable que o futuro profesional se faga cunha biblioteca de referencia e o faga canto antes

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA E COMPLEMENTARIA

ÁLVAREZ BERCIANO, Rosa e SALA NOGUER, Ramón: *El Cine en la Zona Nacional(1936-1936)*. Bilbao, Ediciones Mensajero, 2000.

AMO, Alfonso del e IBÁÑEZ, María Luisa (eds.): *Catálogo General del cine de la Guerra Civil*. Madrid, Filmoteca Española/Cátedra, 1997.

CAPARRÓS LERA, José María: *El cine republicano español (1931-1939)*. Barcelona, Dopesa, 1977.

CAPARRÓS LERA, J.M.: *Arte y Política en el cine de la República (1931-1939)*. Barcelona,

Universidad de Barcelona, 1981.

CAPARRÓS LERA, J.M.: *El cine español bajo el régimen de Franco*. Barcelona, Edicions de la Universitat de Barcelona, 1983.

CASTRO, Antonio: *El cine español en el banquillo*. Valencia, Fernando Torres, 1974.

CASTRO DE PAZ, José Luis e CASTRO DE PAZ, David (eds.), *Cinema+Guerra Civil. Novos achados. Aproximacións analíticas e historiográficas*, A Coruña, Servicio de Publicacións da Universidade, 2010.

CASTRO DE PAZ, José Luis (et. al.): *La nueva memoria: historia(s) del cine español (1939-2000)*. A Coruña, Vía Láctea, 2005.

DE ESPAÑA, Rafael: *El cine de Goebbels*, Barcelona, Ariel Cine, 2002.

DELEYTO, Celestino: *Ángeles y Demonios. Representación e ideología en el cine contemporáneo de Hollywood*, Barcelona, Paidós Comunicación, 2003.

DOMENACH, Jean Marie: *La Propaganda Política*. Buenos Aires, Eudeba, 1963.

EISENSTEIN, Sergei M.: *Reflexiones de un cineasta*. Barcelona, Lumen, 1970.

EISENSTEIN, Sergei M.: *El sentido del cine*. México, Siglo XXI, 1974.

EISENSTEIN, Sergei M.: *Teoría y Técnica Cinematográfica*. Madrid, Rialp, 1989.

EISENSTEIN, Sergei M.: *El acorazado Potemkin*. Barcelona, Ediciones Paidós, 1999.

ELLUL, Jacques: *Historia de la propaganda*, Caracas, 1969.

ESCALERA, Manuel de la: *Cuando el cine rompió a hablar*. Madrid, Taurus, 1971.

FERNÁNDEZ CUENCA, Carlos: *La guerra de España y el cine*. Madrid, Editora Nacional, 1972.

GARCÍA FERNÁNDEZ, Emilio: *El cine español entre 1896 y 1939*. Barcelona, Ariel, 2002.

GARCÍA FERNÁNDEZ, Emilio: *Diccionario Filmográfico de Galicia (1896-1993)*.

Santiago de Compostela, Edit. Coordenadas, 1993.

GARCÍA JIMÉNEZ, Jesús: *Radiotelevisión y política cultural en el franquismo*. Madrid, CSIC, 1980.

GIMÉNEZ CABALLERO, Ernesto: *Cine y Política*. Madrid, Instituto de Estudios Políticos, 1945.

GRUSELLS, Magí: *La Guerra Civil Española: cine y propaganda*. Barcelona, Ariel Historia, 2000.

GUBERN, Roman: *Cine español en el exilio (1936-1939)*. Barcelona, Lumen, 1976.

GUBERN, R.: *Raza, un ensueño del general Franco*. Madrid, Ed. 99, 1977.

GUBERN, R.: *El cine sonoro en la II República (1929-1936)*. Barcelona, Lumen, 1977.

GUBERN, R.: *La censura. Función política y ordenamiento jurídico bajo el franquismo (1936-1975)*. Barcelona, Península, 1981.

GUBERN, R.: *La guerra de España en la pantalla*, Madrid, Filmoteca Española, 1986.

LEYDA, J.: *Historia del cine Russo y Soviético*. Buenos Aires, Eudeba, 1965.

KRACAUER, Siegfried: *De Caligari a Hither. Una historia psicológica del cine alemán*. Buenos Aires, Nueva Visión, 1961.

MANN, Thomas: *Oid, alemanes. Discursos radiofónicos contra Hitler*. Barcelona, Ediciones Península, 2004.

Mc DONALD, D.: *El cine soviético. Una historia y una elegía*. Buenos Aires, Sur, 1956.

MOORE, Michael: *Estúpidos hombres blancos*. Barcelona, Ediciones B, 2003.

PENA RODRÍGUEZ, Alberto: *El gran aliado de Franco. Portugal y la Guerra Civil española: prensa, radio, cine y propaganda*. Sada (A Coruña), Ediciós do Castro, 1998.

PENA RODRÍGUEZ, Alberto: *Galicia, Franco y Salazar. La emigración gallega en Portugal y el intercambio ideológico entre el franquismo y el salazismo*. Vigo, Servicio de Publicacións da Universidade, 1999.

PENA RODRÍGUEZ, Alberto: *O Que Parece É. Salazar, Franco e a Propaganda Contra a Espanha Democrática*. Lisboa, Tinta da China, 2009.

PENA RODRÍGUEZ, Alberto (coord.): *Comunicación y Guerra en la Historia*, Santiago de Compostela, Tórculo, 2004.

PENA RODRÍGUEZ, Alberto (coord.): *La publicidad en televisión*. Pontevedra, Diputación Provincial, 1999.

PENA RODRÍGUEZ, Alberto (coord.): *La publicidad en la radio. Pontevedra, Diputación Provincial*, 1998.

PÉREZ PERUCHA, Julio: *El cinema de Edgard Neville*. Valladolid, Seminci, 1982.

PÉREZ PERUCHA, J.: *El cinema de Carlos Serrano de Osma*. Valladolid, Seminci, 1983.

PÉREZ PERUCHA, J.: *El cinema de Luis Marquina*. Valladolid, Seminci, 1983.

PÉREZ PERUCHA, J: *El cine de José Isbert*. Valencia, Ayuntamiento, 1984.

PIZARROSO QUINTERO, A.: *Historia de la Propaganda*, Madrid, EUDEMA, 1993.

RENOIR, Jean: *Mi vida, mis films*. Valencia, Fernando Torres, 19.

RIEFENSTAHL, Leni: *Memorias*. Barcelona, Lumen, 1991.

RODRÍGUEZ, Saturnino: *El NO-DO, catecismo social de una época*. Madrid, Editorial Complutense, 1999.

ROTELLAR, Manuel: *Cine español en la República. San Sebastián, Festival Internacional de Cine*, 1977.

SCHNITZER, L.: *El cine soviético visto por sus creadores*. Salamanca, Sigueme, 1975.

TORGAL, Luis Reis (coord.), *O Cinema sob O Olhar de Salazar*. Lisboa, Temas & Denates-Círculo de Leitores, 2011.

TRANCHE, Rafael e SÁNCHEZ BIOSCA, Jesus: *NO-DO. El tiempo y la memoria*. Madrid, Cátedra/Filmoteca Española, 2002.

VENTÍN PEREIRA, José Augusto: *La guerra de la radio (1936-1939)*. Barcelona, Mitre, 1986.

VERTOV, D.: *Memorias de un cineasta bolchevique*. Barcelona, Labor, 1974.

VIZCAÍNO CASAS, Fernando e JORDÁN, Ángel A.: *De la Checa a la Meca. Una vida de cine*. Barcelona, Planeta, 1988.

VV.AA.: *Lenin y el cine*. Madrid, Fundamentos, 1981.

VV.AA.: *El debate de los debates 2008*. Barcelona, Ambit Editorial, Academia de TV, 2009

PELÍCULAS DE REFERENCIA PARA EL ANÁLISIS:

El nacimiento de una nación

El Joven Lincoln

El Político

RKO 281

Ciudadano Kane

Nixon

Air Force One

Teléfono rojo, volamos hacia Moscú

El mensajero del miedo

Poder absoluto

La cortina de humo

Garganta profunda

Candidata al poder

Dave, presidente por un día

Prymary Colors

Buenas noches, buena suerte

La guerra de los mundos

La Terminal

Apocalipse Now

Comandante

Team América

Ciudadano Bob Roberts

Mars Attacks

El gran dictador

Tiempos modernos

Roma, ciudad abierta

Camarada

Esta tierra es mía

Todo va bien

La Chinoise

El Gabinete del Dr. Caligari

Olympia

El acorazado Potemkin

Lo viejo y lo nuevo (La línea general)

La huelga

Good Bye, Lenin

Soy Cuba/El Mamut Siberiano

Irak: el negocio de la guerra

El mundo según Bush (docum.)

Bowling for Columbine (docum.)

Fahrenheit 9/11 (docum.)

Osama

La guerra filmada (docum.)

La guerra civil española (docum.)

The Spanish (docum.)

Raza

Rojo y Negro

Nodo

Franco, ese hombre

Dionisio Ridruejo (report.)

CURSO 2010/2011

Bienvenido Mr. Marshall

El pisito

El cochecito

Muerte de un ciclista

El verdugo

Calle Mayor

España 1975 (report.)

25 años de autonomía (report.)

Galicia, 70 años de nacionalismo

Canciones para después de una guerra

Camino a Guantánamo

El crimen de Cuenca

El viento que agita la cebada

El Lobo

Todos estamos invitados

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Teoría e técnica cinematográfica/P04G070V01205

Teoría e historia dos xéneros audiovisuais/P04G070V01305

